

SLOVENSKI NAROD.

Iznaja vsak dan, izvzemši ponedeljke in dneve po praznikih, ter večja po pošti prejemam, za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gold., za pol leta 8 gold., za četrt leta 4 gold. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gold., za četrt leta 3 gold. 30 kr., za en mesec 1 gold. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kraje. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele za celo leto 20 gold., za pol leta 10 gold. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gold. 50 kr., po pošti prejemam za četrt leta 3 gold. — Za oznanila se plačuje od četrti-stopne peti-vrste 6 kr. če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr. če se dvakrat in 4 kr. če se tri- ali večkrat tiska. Vsakokrat se plača štempelj za 30 kr. Dopisi naj se izvole frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani na celovski cesti v Tavčarjevi hiši „Hotel Evropa“. Opravištvu, na katero naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila t. j. administrativne reči, je v „Narodni tiskarni“ v Tavčarjevi hiši.

Svojim čast. g. bralcem

naznanjemo, da tekom meseca aprila priobčimo v listku „Slov. Naroda“ zanimivo izvirno-slovensko novelo:

„Na črni zemlji“.

Dejanje se vrši v Ljubljani in njeni okolici. Na dalje se za naš „listek“ piše tudi izvirna zgodovinska povest „Rudeča vrv“ in izviren socialen roman „Naprej“.

Uredništvo.

Neposrednje volitve in bodočnost političnih strank.

Res je izgled, da ustavaki s svojo volilno reformo predero tudi zgoraj pri kroni. V Avstriji je namreč vse mogoče. No, pa si pogledajmo, kako se bodo stvari potlej videle, kako se bodo stranke kazale. Ali se bode posrečilo Nemcem to doseči, kar z direktnimi volitvami nameravajo, namreč gospodstvo in vlado v Avstriji za zmirom na svojo zastavo pripeti in Slovane potreti? Nikakor še ne!

Te misli so tudi češki „Narodni Listy“, ki preračunijo v uvodnem članku od 23. t. m. razmere, kakoršne bodo v dunajskem rajhsratu po neposrednjih volitvah. Stranke so v Avstriji dan denes tako ostro politično ločene, da se lahko skoro na tanko dá povedati kak bo izid. Ker imajo velikoposestniki v rajhsrat po novi reformi poslati 84 svojih modrih glav, in ker so dozdanja izkustva učile, da pri federalističnem ministerstvu zmagajo na Češkem, Moravskem, Gornje Avstrijskem federalistični veliko-

posestniki — dajali bodo tudi kasneje ti prevago.

Dalje: v mestih in trgovinskih komorah more ustavaška stranka računati (po prav pesemističnem računu od naše strani) na 89, federalistična na 44 glasov, 5 jih ostane dvomljivih. Iz kmetijskih okrajev dobi federalistična stranka 73 in ustavaška 45 glasov — 13 jih ostane dvomljivih. Vsi dvomljivi glasi pripadajo vladi, kakoršna že je.

Ustavoverno ministerstvo bi spravilo 207 glasov za se skupaj, federalistična opozicija bi štela 149 glasov. Ako pa je federalistično ministerstvo na vlado poklicano, spravi 196 glasov skupaj, proti 157 ustavskom. Ako se od teh odbijejo še Rusini (12), kateri bi se dali pridobiti, imelo bi federalistično ministerstvo 208 glasov, večino, za sebe. Ker je $\frac{2}{3}$ 225 glasov — da se z nekimi napori celo ta dobiti.

Iz tega računa je vidno, da se razmerje strank po volilni reformi ne bode tako pogubno za nas naredilo, kakor bi morda pesimist sodil. Narobe, razmere, katere smo dozdej imeli, ostanejo, če prav nekoliko poostrene. Nikakor pa ne bomo federalisti boja popustili — tudi če se volilna reforma potrdi. Ustavake tudi nova tla ne rešijo končnega propada.

V Ljubljani, 28. marca.

K članku „K slovenskemu uradovanju“ v 70. šte. „Slov. Naroda“ še dostavljamo:

Po §. 57 notarskega reda morajo vse priče znati jezik, v katerem se notarski akt spisuje. Vprašali bi, koliko notarjev med Slovenci se drži te določbe? Priče so slo-

venski (nemškega jezika nezmožni) kmetje in — akt, v nemškem jeziku spisan, neveljaven, ničev je. Še to moramo opaziti, da nij dosti, da ena prič, ki sodelujejo pri notarskih aktih, zna samo pisati; postava terja, da mora ena pričati tudi brati znati. In zopet vprašamo, koliko notarjev ravna po tem ukazu? Koliko notarjev na Slovenskem skrbi za to, da se prepričajo, zna-li ena pričati tudi brati?

Naj tedaj rodoljubi povsodi gledajo g. notarjem na prste, ali se oni drže postave ali ne. Po sedaj veljavni postavi nij treba, da bi stranke terjale spise v slovenščini, nego postava sama to zahteva. Kjer tedaj notarji slovenskim strankam delajo nemške spise, ravnaajo protipostavno.

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 28. marca.

Državni zbor šteje po izstopu Poljakov samo še 131 udov. Da sme zbor veljavno sklepati, mora več ko 100 poslancev nazočiti biti. V poslednji seji 26. marca se je prigodilo, da je predsednik moral sejo skleniti, ker nij bilo mogoče, potrebnega števila poslancev skupaj obdržati.

Volilna reforma je bila včeraj sprejeta tudi v gospodski zbornici. Večina državopravne opozicije se nij udeleževala zborovanja.

Na **delegacije** že zdaj pritiska ministerstvo po svojih listih, da gotovo privolijo vojni budget. Naše in ogersko ministerstvo bodeta solidarno stala za vojne stroške.

Za **Rusine** namerava Dobržanski list ustanoviti na federalističnem stališču. Rusini

Listek.

Prvi poljub.

Izvirno-slovenska novela.

(Spisal J. Skalec.)

VIII.

Dnevi tekó, tedni minejo. Sneg pokriva zemljo s svojo belo odejo. Pestač ne zahaja več v Grabčevo hišo odkar mu je stari gospod nekega dne s teškim srcem moral povedati, da pač svojeglavna Milica neče od doma ter da vse njegovo govorjenje je nij moglo spreobrniti.

In Grabec je res Milici večkrat na srce polagal, naj ne odbija tega pridnega Pestača. A Milica ga je vselej tako milo in srčno prosila, naj jo ne „odganja od sebe“, da Grabec naposled opusti vse siljenje, veseli se celó, da ima deklica toliko nagnjenja do svojega starega očeta in raje njemu streže, nego da bi ga zapustila in se udala v zakon.

Ljuboslav se je že davno preselil od Pestačevih in našel stanovanje v sosednji hiši, tudi nasproti Grabčevim. Ko mu je od-

vetnik povedal izid svojega pogovora z Grabcem, ustrašilo ga je sicer pretenje starega gospoda, a zdaj vsaj ve, da Milica neče Pestača in radostno upanje mu širi prsi. Vendar, kaj storiti?

Odvetnik, katerega je nekoliko jezilo obnašanje tmoglavega starca proti njemu, kliče po kratkem premišljevanji: — Imam jo, — in razloži Ljuboslavu vojni načrt, po katerem naj zdaj ravna. — Treba samo se porazumeti z deklico, kajti ona ima glavno nalogo v tem boji. To naj bode Vaša skrb, reče smeje se odvetnik.

In Ljuboslav je res našel pota, — Ljubezen je iznajdljiva, — porazumeti se z Milico. Pismica, polna ljubezni vnetih priseg, romala so po zvitem slugi od Ljuboslava do Milice in nazaj.

Led se raztaja in skupni sneg; pomladanski vetrovi zemljo suše in marljivi vinogradiniki hite v svoje gorice, kjer kopači že ropocejo z motikami. Tudi Grabec z Milico se za čas kopi preseli iz mesta k svojemu vinogradu. V prijetni pomladni sapi se čuti

samega sebe prerojenega in pomlajenega. Vse ga veseli, najbolj pa Milica, ki se gibčna in urna suče okolo njega, in kar mu le more brati z očij, to je že storjeno predno je željo izrekel. Natlači mu pipo, teče v klet, donaša vrček vina in kupico ter postavi vse na mizo.

— Res, misli Grabec, kateri je z očetovsko radostjo gledal svoje brhko dete, prav srečen sem. Pa — dostavi čez nekoliko časa, ko se je Milica vsela zraven njega, — še srečnejšega bi se čutil, če bi tebe, moje drago dete, videl in vedel preskrbljeno.

— Kaj nijsem najbolje preskrbljena pri Vas, ljubi oče?

— Da, vse prav in dobro, dokler jaz živim, ti ne bo nič hudega, pa po moji smrti...

Nekaj časa molčita.

— Pa povej mi vendar, reče potem Grabec; zakaj ne maraš za Pestača? On je kakor ustvarjen za tebe.

— Saj sem Vam že rekla; ker bi mi srce počilo, ko bi se ločila od Vas, dragi očka.

so sedaj edini med avstrijskimi Slovani, kateri že od nekdaj služe nemškemu centralizmu. Njihovi časniki, zlasti „Slovo“ so vsi pisani v ustavovernem duhu. Tedaj je želeti, da se napravi federalističen list in se tako s časom tudi Rusini pridobijo slovanski opoziciji.

Zoper **dalmatinske** državne poslance razglasa „Narodni list“ vedno še proteste, kateri vsi najostreje obsojujejo izdajstvo Danila in njegovih tovarišev. Med temi so mesta Dubrovnik, Vrgorac in Sinj, mladež iz Milne, rodoljubi v Trstu itd.

V **ogerskem** državnem zboru je odgovarjal minister Kerkapoly na interpelacijo zaradi ogerske banke, da je iz početka res „Bankverein“ dvomil, ali mu kaže prevzeti ustanovo banke. Sedaj pa so vse zapreke odstranjene in „Bankverein“ daje vso potrebno moralno in gnotno poročilo. Minister ob enem predloži dotično postavbo. Po tem takem se res bližamo času, da bodo Ogri, kakor l. 1849 delali svoje bankovce. Da se jim naposled le ne prigodi, kakor Košut-ovim.

Vnanje države.

Na **Pruskem** je še vedno veliko razdraženje zaradi proticerkvenega postopanja sedanje vlade. Katoliški in protestant. listi so edini v tem, da hoče vlada le razširiti svoj absolutizem. „Germania“ prinaša hud članek zaradi tega, ker je pruska vlada odpravila katoliškega prošta za prusko armado, ter pravi, da bode Pruska kmalu odpravila vse dušno oskrbljevanje v svoji armadi. Učitelji verouka na srednjih šolah v Poznanju so objavili, da glede učnega jezika ne bodo ubogali vlade, nego se bodo ravnali po ukazu svojega nadškofa. Zaradi tega bodo od 1. apr. naprej suspendirani. Vlada bo izročila učenje kršanskega nauka posvetnim učiteljem. Ob enem bode tudi služba božja za gimnazijalce v dotičnih mestih odpravljena. Nadškofa Ledohovskega bodo za sedaj še pustili pri miru. Državno pravdnštvo v Gnezu je že začelo preiskavo proti njemu na podlagi §. 100 kazenske postave, a vsled ukaza pravosodnega ministra od 19. t. m. je bila zopet ustavljena.

Na **Španjskem** ima republikanska vlada vedno večjo preglavico z armado, v kateri je še mnogo monarhičnih elementov, in ki je vsled mnogih ustaj zelo demoralizirana. Tako se je v Vallu v Kataloniji uprl en bataljon lovcev, ter primoral svoje oficirje, da so pobegnili v Reus. Artilerija se še vedno brani, sprejeti nove oficirje. Nastala je zaradi tega needinost v ministerstvu, ker so nekateri ministri protestirali proti temu, da bi se dajala zapovedništva unijonističnim generalom. Castelar hoče neki demisijonirati, ako se ne

vpelje zopet disciplina v armadi. V takih okoliščinah nij čudo, ako se sliši, da Karlisti zopet napredujejo. Od kar so jim zaprta vrata na Francosko, so preložili svojo orodnico na Angleško. Došlo je tje že več njihovih opravnikov, kjer javno nabirajo denarje in vojake za Karla VII. Po pravici vpraša konservativen list „Globe“, kako da more angleška vlada trpeti, da se javno kujejo na Angleškem spletke zoper vlado, s katero živimo v prijateljskih razmerah. Nesramnost angleška v tej zadevi je res zopet ravno taka, kakor v zadnji državljanski vojski v severni Ameriki, vsled česar mora Angleška plačati Ameriki 45 milijonov.

V **angleškem** parlamentu je Hardy, nekdanji minister notranjih zadev pod Disraelom, predlagal adresu na kraljico, da bi pri objavljeni načel vašingtonske pogodbe vlada nasproti vnanjim državam izrekla, da ne priznava odločeb genevskega shoda za prihodne slučaje. Ministerstva predsednik Gladstone je nato izrekel, da je vlada zaradi tega enakega mnenja z opozicijo. Kadar se bode predlagala vašingtonska pogodba tujim vladam, bode angleška to tudi javno izrekla. Hardy je na to svoj predlog nazaj vzel.

Angleška vlada je protestirala proti temu, da bi družba suškega kanala povišala prevoznino skozi kanal. A ker so poslanci ruske, nemške in francoske vlade priznali družbi to pravico, ne bo angleška s tem dosti opravila. Angleška vlada kaže svojo mržnjo proti družbi, od kar se je razbilo pogajanje, po katerem bi bila neka angleška družba na akcijo kupila kanal.

V **Švici** vlada strogo postopa proti „nepokornim“ duhovnom. Tako je bil v Bielu uporni fajmošter Secker odstavljen, in tudi zaprt, ker nij hotel izročiti cerkvenih ključev. Odstavljeni baselski škof Lachat je protestiral proti temu, ker mu je viša sodnija v Soloturnu ukazala, da mora pri njej deponirati Lindnerjevo zapuščino, katero je sprejel, ko je bil že odstavljen, in je še v pravdi. V Genevi je narod z veliko večino sprejel postavbo zaradi cerkvene uprave.

Amerikanski senat je sprejel resolucijo, v kateri izreka, da je odprava sužnosti, na Portorico znamenje odkritosrčnosti španjske vlade, ter daje upati, da bode republika ondi dobro obstala.

Perzijski šah bode, kakor poroča „Reuters Office“ iz Londona, 7. maja odpotoval iz Teherana, ter šel v Enzeli, kjer ga bode v imenu ruskega carja pozdravil knez Menčikov. Na daljšem poti bode ostal dva dni v Astrahanu, tri dni v Moskvi, in 12 dni v Petrogradu. Iz Petrograda bode šel

početkom junija v Berlin, Bruselj in London. Daljna pot v Paris, na Dunaj in v Rim se bode še le pozneje natančneje določila.

Dopisi.

Iz Laškega trga na Štajerskem 26. marca. [Izvir. dop.] (Nekdajni ustavoverski kandidat Tieber. — „Sokol“ pričakovano.) Pri volitvah za deželni zbor v celjski kmetski skupini je dvakrat bil kandidiran naš slavnemu nemškutar in Prusoman Tieber. Da je vselej sijajno propal in se štrašansko blamiral, za to so skrbeli naši vili slovenski volivci. Ta mož je pri nas tudi nekoliko časa županoval. Ko nij več bil izvoljen, moral je svojemu nasledniku v županstvu g. A. občinsko kaso oddati. G. A. pusti kaso revidirati in pokaže se, da g. Tieber o 1200 gold., katerih v kasi nij, ne hoče pravega odgovora dati. Vsled tega se je začela tožba proti njemu, ker Laščani ne terjajo samo onih 1200 gld., ampak tudi 3 letne obresti od denarja, katerega je on bil porabil. Kako bode pravda iztekla, Vam poročam o svojem času. — Raznesla se je tukaj novica, da namerava ljubljanski „Sokol“ o binkoštnih praznikih nas obiskati. Vsi se že zdaj veselimo njegovega prihoda in gotovo bodo mnogobrojni iskreni rodoljubi Laškega trga in okolice vse storili, da vredno sprejmo mile nam goste. V narodnem oziru pa bi tak izlet bil velike imenitnosti za spodnjo in srednjo savinsko dolino. Ako se uresniči, kličemo že zdaj „Sokolu“ navdušeni „na zdar!“

Iz moravške doline 26. marca.

[Izv. dop.] Čudno, jako čudno je to, da naš sodnijski okraj še sedaj nij tako srečen, da bi imel svojega notarja. Leta 1871 že je bila dotična služba razpisana, kmalu potem podeljena sedanjemu litijskemu notarju Luki Svetcu, a po njegovem odstopu še do sedaj, ko bode kmalu drugo leto preteklo, in kljub temu da jih je mnogo prosilo za dotično službo, se ministerstvo nij nič pobrigalo za to za nas istinito važno reč. Prvega sušča t. l. je zadobila nova bilježniška postava pravno moč; po istej se terjajo za ženitne pogodbe, za darila med zakonskimi itd. — notarijatna pisma, brez katerih dotična pravna

IX.

Grabec je že nekoliko dni pri vinogradu in še ga nij nikdo znancev iz mesta obiskal.

— Mar so vsi pozabili starega Grabca? reče nekega popoldne, ko pri mizi pred kletjo sedi in se greje na pomladanskem solncu. — Zlasti gospod advokat; vsako leto me je obiskal. Menda se mu nijsem zameril; saj nijsem jaz temu kriv.

Milica pa je denes videti nekako razburjena in nemirna; zdaj pa zdaj se prikaže na pragu in gleda doli po cesti, katera iz mesta drži gori do vinograda.

— Vendar enkrat! zašepeta, ko vidi daleč doli dve moški podobi se bližati. Pritisne si roki na srce, od veselja in skrbi globoko vzdihne in zgine v hišo.

Tudi Grabec zagleda kmalu potem prihajajoče in veseli se, spoznavši odvetnika. Ko pa zraven njega vidi Ljuboslava, malo se mu čelo nagrbanči, a vendar mrmra: Nu, nu, pa naj pride; da se bo lahko sam prepričal, kako stvar zanj stoji.

— To je lepo, gospod odvetnik, da se

me še spominjate in tudi Vi, gospod koncipijent; bog vas je prinesel, pozdravljam vaju.

Grabec ju pelje v hišo, Milica donese vina in kupice; vsi trije sedejo ter se začno pogovarjati o tem in onem. Žlahna vinska kapljica razpleta jezike; Grabec pridno nataka, a tudi samega sebe ne pozabi. Potekla je že cela ura. Zdaj poprime besedo odvetnik.

— Gospod Grabec, prosim, da me zdaj mirno poslušate.

Milica pogleda Ljuboslava in sobo zapusti. Gospod Grabec nastavi radovedno svoje uho, pa nevoljen je malo.

— Lani po branji, menda se še spominjate, sem Vas bil obiskal in vprašal...

— Gospod odvetnik, — naglo mu Grabec seže v besedo — mislim, da je ta stvar bila tačas za vselej dogovorjena.

— Ne zamerite mi; ta moj prijatelj dr. Ljuboslav še vedno upa.

— Da, gospod Grabec, reče zdaj Ljuboslav ognjeno; sam se obračam do Vas, vsaj to mi dovoliti, da iz ust gospodičine Milice same poizvem svojo nesrečo.

(Dalje in konec prih.)

— Norebiti pa le nij taka, šali se Grabec; ko bi neki Ljuboslav — Grabec ostro pogleda Milico — stopil pred mene in me vprašal... Milica obrne oči na očeta.

— Kaj, očka, da bi Vas vprašal?

— E no, saj več.

— Jaz? pač ne vem, kaj mislite.

Grabec upre še ostreje svoje oči v Milico, a ta po vsem mirna ostane, kakor da bi jo vsa ta stvar prav nič ne brigala.

— Tedaj tudi za Ljuboslava ne maraš? vpraša počasno in pomenljivo gospod Grabec.

— Menda se šalite z menoj, očka. Samo enkrat v svojem življenji sem videla tega gospoda; toliko, da ga po obličji poznam. To je res smešno.

— Zakaj pa ga vidim vsak čas pri oknu in štrleti v naša okna, da si skoro izvije oči?

— Res? Tega pač nijsem zapazila, menda nebo študira, — smeje se Milica.

Po tem pogovoru odvalil se je Grabec kamen od srca, samo da je za gotovo izvedel od Milice, da se mu nij treba bati zaradi Ljuboslava.

opravila nemajo pravne moči. Vsak torej lahko sprevidi, da je ustanovitev bilježnika v našem okraji jako važna reč, in da je nejevolja ljudstva zaradi take brezobzirnosti v resnici opravičena; kajti ljudje so primorani v 6—7 ur oddaljeni Kamnik hoditi, in še to pot storé mnogokrat zastoj.

Ker denes že govorimo o uradniških okolnostih, bodi nam dovoljeno še eno izpregovoriti. Zadnje dni so bili posestniki iz naše moravške soseske povabljeni priti v davkarijo na Brdo zaradi odpisa letošnjih davkov. Povsod zaradi svojega vedenja slabo opisani davkar Klemenčič došle kmete pozdravi s sledečim spodobnim ogovorom: „Proklete kanaliže, če bi bil jaz cesar, krajcarja bi vam ne šenal, še enkrat toliko bi vi plačali!“ Taka surovost pač ne potrebuje nobenega komentara; ampak to moremo omeniti, da še nobenega davkarja, kar jih je bilo, kmetje niso tako črtili, kakor Klemenčiča, in da je splošna želja celega brdskega okraja, da se ta surovi in neotesani človek nadomesti s takim, ki zasluži ime c. kr. uradnika.

Iz Gorice 21. marca. [Izv. dopis.] (Kmetijska šola. — Nemška zagrizenost.) Dolgo se je motala štrana zaradi nakupa posebne kmetije naši kmetijski šoli, zdaj se dozdeva, da se bode vendar prav v kratkem razmotala. Poročal sem že v „Narodu“ o svojem času, kako so nameravali nekateri italijanski poslanci in drugi merodajni možje dognati, da bi se nakupila v ta namen primerna kmetija v italijanskem delu naše dežele in sicer v okolici kormonski. A deželni odbor se nij vdal dotičnim nameram, ampak je sestavil 3 predloge zaradi posestev, ki bi se imeli vkupiti in vsi trije obsegajo različna zemljišča v bližnji okolici goriškega mesta. 15. t. m. je pa sklical vse deželne poslance k posvetovanju, katero izmed nasvetovanih posestev naj bi se izbralo in vkupilo. Slovenskih poslancev je prišlo 8; Černeta nij bilo in Gorjupa je menda bolezen zadrževala, italijanskih poslancev je prišlo pa samo 7. Po obširni in prav živahni razpravi, v kateri je zvedeni profesor in vodja italijanskega oddelka g. Angelo Monà natančno popisal vsa nasvetovana posestva — je velika večina nazočih poslancev odobrila prvi predlog ali prvo kombinacijo, katera obsega prav primerna zemljišča, ki se zraven tega dobe v sedanjih razmerah po zadosti niski ceni, tako, da ne bodo dotični stroški presegli obljubljenе državne podpore. Zdaj se deželni odbor že pogaja z dotičnimi ponudbeniki in nadejati se je, da bo imela naša kmetijska šola prav v kratkem svojo kmetijo, po kateri postane še le to, kar mora biti. Kadar bo nakup dognan, popišem natančneje vkupljeno kmetijo.

Kakor v preteklih letih je podelil deželni odbor tudi letos deželne štipendije po 200 gld. nekaterim vseučilišnim študentom. Nagrada je zadela prav vredne mladeniče. A čujte! kaj se pri tej priliki zgodi. Dva izmed obdarjencev en Slovenec in en Italijan se pripravljata za profesuro na dotični dunajski fakulteti, in ker občuje naš deželni odbor praviloma s slovenskimi strankami po slovensko in z italijanskimi po italijansko, pošlje prvemu slovenski, drugemu italijanski dekret. Dekanat pa, naprošen, da bi jima dekreta vročil, ju vrne rekoč, da je njegov uradni jezik edino nemški in da se vtika (intervenira) v štipendijske zadeve samo takrat,

kadar se poljubi štipendije podeljavajoči oblastnji ali korporaciji v kakem drugem jeziku sestavljenim dekretom dodati uradni nemški prevod. Deželni odbor se je za to nemško uljudnost spodobno zahvalil in je dekreta po drugi poti na adresu odposlal.

Zdi se, da je le pri dekanatu dunajske filosof. fakultete tako neobhoden nemški prevod enakih dekretov, ker so vsi drugi dekanati dunajske in graške univerze slovenske in italijanske dekrete brez ugovora študentom oddali.

Iz Istre 25. marca. [Izv. dop.] Kadar se čita v novinah ili knjigah o Istri, nalazi se navadno, skoro brez izjeme, njen priimek „tužna Istra“. Je-li pak v istini tužna? Vsak kateri koli nekoliko časa v Istri živi, vidi, da ona zasluži priimek „tužna“. A to ime velja samo za Slované, bivajoče v Istri, ne toliko za Italijane, kateri bivajo na obalih morskih in v nekaterih naselbinah po sredini Istre. Tužno je materialno in duševno stanje slovenskega Istrana osobito v tako zvani Benečiji; bolje je njegovo stanje v Kraljevini. Benečija je oni del Istre, kateri je spadal pod benečansko ljudovlado, a Kraljevina je oni, kateri je spadal že od nekdanj pod Avstrijo. Pisec ovih vrstic je imel priliko videti siromašni stan Istrana v krajih, kateri so spadali nekdanj pod benečansko ljudovlado. Lisičji Benečan, ne da bi Slavjanu poboljševal materialno stanje, on ga je molzel, toliko da mu nij vse krvi izpil. Bogataša ne najdeš lahko mej slavjanskimi kmeti, a toliko več jih najdeš mej Italijani v morskih mestih in v naselbinah v sredini. Italijan je ona pijavka, katera se je ujela v meso Slovanu, da se je ne more iznebiti. Italijan porabi vsako priliko, da si priveže Slovana k sebi. V slabih letih davali so žita kmetom; siromak kmet ga je moral zmirom dvakrat dražje povratiti in vrh tega je moral svoje grozdje obečati trgovcu, kateremu ga je moral skoro za nič prodavati. Šume so večidel zastavljene Italijanom, Italijan žge dobra drva, a Slovan samo drobnjad. Ako živiš malo časa v Benečiji, vidiš, kako pogostoma pridejo vojniki na „eksekucijo“ zaradi neplačane davka. Kdo je temu kriv? Pisec tega se je pravilo iz verjetnih, jer italijanskih ust, da lahonski bogataši osobito od 59. leta so zmirom naše ljudi nagovarjali, da naj ne plačajo davka, ker bode čas prišel, da bo spadal Istra pod Italijo, a tam, da nij treba plačevati davka. Lahkoverni kmet prepozno je doznal, da ga je lisičji lahon slepil. Davek treba plačati, novcev nema, ves ponižen prosi zopet lahona za pomoč in zopet globokeje zagrizla se je italijanska pijavka v slovensko krv. Da je materialno stanje tako slabo, krivi so tudi temu nekoliko sami Slovani. Ako ima oče i 20 sinov, vsi ostanejo doma in polje obdelujejo. Po smrti očeeve se razdelé in vsacemu toliko polja pride, da ne more živeti, niti umreti, nego samo vegetirati. Ko bi se pak učili kacega rokodelstva, bi bilo vse bolje, ne bilo bi treba za vsako stvar Karnijele in Furlane zvati. Karnijel je kovač, zidar, tkalec, šilec, postolar i. t. d. Vsi Karnijeli dojdejo siromašni v Istro, a za malo let stoje dobro, ker jih slovanska krv, katero izpijejo, odebeli. Vse drugače bi bilo, ko bi se domačini učili rokodelstva, tako bi novci pošli mej domačine, a ne mej tujce. Kar se duševnega stanja t. j. šole

tiče, i tu smo v Benečiji na slabem. Slavjan mara malo za šolo, on si goji od nje napačni pojem; govori: Ako pošljem dete v šolo, mi ga bodo bržije za vojnika vzeli, ker čitati in pisati zna. Nekoliko ga straši italijanski podučni jezik, videčega, da se mu otrok nič ne nauči, ker italijanski ne razume, voli ga poslati za ovčami. V Benečiji je malo šol slovanskih, a dosta italijanskih na slovanskih tleh. Žalostno je to, a še bolj žalostno je, da se dobe Iškarijoti, koji pozabivši svoje siromašne ipak lepe matere, klanjajo se ogizdanej pa publej tujki. Tako je piscu tega znan učitelj, katerega geslo je, akoprem ga je rodila slovanska mati: Volim biti tepen nego učiti slovanski. A sad tega gesla mu je, da mesto 60 otrok mu pride v šolo samo 6—10. Proklet bio izdajica! Zemlja ti kosti izbacila! In v mestih koliko je odpadnikov, koji si ne žele družega, nego videti Istrijo poitalijančeno. Pa ne boš! jer još stoji slavne Učke slavna gora. Čestokrat lahko vidiš v Rovinji gospode se sprehajati na obali morske in gledati na „leva sv. Marka“, kateri je zdoben na gradskih vratih. Gledajo ga, kakor gleda zaljubljeni mladenič ljubo svojo, šetajoč se po ulici, a ona sloneča na oknu, vabi ga k sebi. V istem mestu je pravo gnjezdo Lahonstva. To leto so bile, zdi se mi dvakrat avstrijske vojne ladije: „Lissa“, „Novara“ in „Velebič“ v luki tega mesta. Streljali so na Lissi i Novari. Signori lahoni videči velikansko avstrijsko Lisso in čuvši njeni strahoviti strel, nijso si mogli drugače svoje srce, katero jim je pri tej priliki palo pod podplate, potolažiti, nego z besedami: i Italija ima dobre broдове. V Rovinji se goji pod očmi vlade izdajstvo in koketiranje z Italijo. V tem mestu so jako razširjene italijanske, Avstriji sovražne knjige, med drugimi i jedna z napisom: „Martiri Italiani“. Spisale so jo neke ženske, tiskana je v Benetkah 1871. Pripomogle so tudi t j knjigi s peresom neka Catterina Croata Carpin i Matilde Ferluga Tentler, obe iz Trsta; imena ravno ne kažejo florentinske korenine. Zadržaj in namen knjige je vzbujati narod italijanski k domoljubju i to po životopisih narodnih mučenikov. Hvalevredno. A dopisi iz Trsta in dal Trentino so prestopili vojnice namenjene tej knjigi; oni ženski dopisniki si ne žele družega, nego da se zediní Trst in južno Tirolsko z Italijo. Jako žalujejo „da ima južno Tirolsko pod avstrijsko vladu roke in noge zvezane. Avstrijska vlada pozna dobro: divide et impera; ona je stvorila južno Tirolsko roba nemške Tirolske, čije prebivalci so naj bolj surovi med Nemci. Južno Tirolsko je ujetnik dunajskega Jupitra, novi Prometheus, labki rob jastreba v Innsbrucku (c. k. namestnik), kateri joj gloda srce i drob. („Dal Trentino: ... mani e piedi ligati in potere dell' Austria. E questa, che meglio d' ogni altro governo seppe sa adoperare, divide et impera, lo fece schiavo della piu rozza e piu brutale fra le tribu germaniche, la Tirolese; prigionero del Giove viennese e facile preda dell' avvollojo d' Innsbruck, che gli rodeva le viscere, novello Prometheus.“) Take priimke Tirolci gotovo ne zaslužijo. A vlada spi, ona ima oči zavezane, ona goji na prsih kačo, katera samo prilike čaka, da jej zasadi otrovne zobe v srce; ona na vsako željo lahonske svojati ustreza, njej daje pečenke jesti, a Slovanu

isterskemu še kosti oglodati ne dopusti. Njemu godi se še hujše, nego bibliškemu Lazarju, njemu so psi rane lizali a tužni zmirom zvesti Slovan je odsojen po mislih labona: essere un schiavo. Pak upamo v boljše stanje, jer još živi stari Bog. Nij pak dosti samo upati v boljše stanje, treba je delati. Isterski narodnjaki! Osnujmo si narodne denarne zavode, na primer posojilnico narodno; povsod se snujejo narodne štedionice, posojilnice mej Slovenci in Hrvati, v Zagrebu, Senju, Kraljevici; zakaj bi ne mogli mi osnovati si narodne posojilnice, da bi se znebili italijanskih pijavk, koje našemu narodu „kožo gule i dušu truju.“ Na noge! osobito oni, kateri imate mošnjo dobro, a volja vam je še zdaj slaba. Ne sramujte se tužne nam majke, največ sveta sliši sinom Slave! Rešimo isterskega Slovana stvarno, rešili si ga bomo dušno i tako će doći vreme, da ćemo slati naše ljudi v Poreč. A v to Bog pomozi i sreča junačka!

Domače stvari.

— (Ljubljanska čitalnica) vabi k besedi v nedeljo 30. tega meseca. Program: 1. Brahms — osmospev; pojó gospodičine in gospodje s spremljevanjem glasovira. — 2. Deklamacija gospoda Kocelja. — 3. Abt — pesem za sopran, poje gospodičina Rossa. — 4. Cherubini — osmospev, pojó gospodičine in gospodje. — 5. Samospjev za tenor, poje gospod Meden. — 6. Donizetti — šesterospev in „Lucia di Lamermoor“, pojó gospodičine in gospodje. — 7. O telegrafovanji — razlaga in praktično kaže gospod Zor. — Začetek ob pol 8. uri zvečer.

— (Nove cerkvene skladbe.) Od znanega skladatelja, g. Ant. Foersterja priporočamo vrlo v pravem cerkvenem duhu zloženo novo skladbo: „Sest Tantum ergo“ za 4 gl. in org. ad lib. — veljajo 50 kr. Od tega skladatelja se še dobi: 25 cerkvenih pesem — 80 kr. 2 veliki slovenski maši — 50 kr. Lamentacije in očitjanje — 40 kr. Vse pri skladatelji (v seminarji) ali pri J. Giontini-ju ali O. Klerr-u.

— (Posojilo ljubljanskega mesta.) Ministerstvo se je vendar dalo omehčati, po koledovanji Deschman-a, in je državnemu zboru predložilo načrt postave, po kateri se privoli posojilo ljubljanskega mesta. V klubu ustavovernih poslancev pa so sklenili zaradi loterijskega posojila dunajskega mesta, da se ne privoli, ker bi potem vsa enaka posojila (graško, ljubljansko itd.) morala se dovoliti. Ako tudi državni zbor tako sklene, pade ministerski predlog in ljubljansko posojilo zopet splava po vodi.

— (Iz „krainischer Lehrerverein-a.“) Kolovodji tega „na videz“ društva se strašno jezé, da smo v našem listu priobčili peščico učiteljev, ki so pristopili k nemčurjem. Pa tudi naznanjene ude je tako

sram, da bodo baje izstopili iz društva, v katerem so bili izdani in javno osramoteni. „L. Schulzeltung“ tudi kar molči in tihoma skriva blamažo tega društva.

— (Iz Metlike) se nam piše 27. marca: Za župana je g. Srečko Hes izvoljen.

— (Ljutomerska čitalnica) je imela v torek, 25. t. m. prav lepo besedo. Škoda, da je bila slabo obiskana. Uzrok temu je, da se tukajšnjim nemškutarjem slovenščina še vedno mrzi, kmetje naši pa v postu nikamor ne gredo. Pri besedi se je vesela igra „Vdovec in vdova“ najbolj odlikovala. „Vdovo“, najtežavnejšo rolo, je gospodična Kornpihlova prav dobro igrala, kakor je tudi Milka, gospa Gomilšakova popolnoma zadostila. V igri „Svoje glavnosti“ se je Olga, gđna. Šmaherjeva, s posebno ljubim obnašanjem odlikovala. Petje je bilo skozi in skozi hvalevredno. Vso čast marljivem gg. pevcem in pevkinjam, zlasti pa pevovodju, g. Megliču.

— (Koroške šole.) „Besednik“ piše: V Borovljah so nedavno imeli nekateri učitelji in šolski možje zbor, pri katerem se je med drugim tudi o tem posvetovalo, naj bi se v slovenskih šolah že prvo leto pričelo s pomočjo nemškega abecednika podučevati. Ne vemo, ali bi bolj stirmeli nad to pedagoško nespametjo, ali pa obžalovali slovenske otročiče, katerim bi se na ta način zabranjeval vsakojaki duševni napredek. Ali je glavni namen ljudskih šol na slovenski zemlji drugačen kakor na nemški? Nemajo naše šole ravno tistega namena kakor šole drugih narodov, namreč mladino tako izrediti in podučiti, da bode s pridobljenimi nauki sebi in svojim bližnjim na srečo in korist? kako pa hočete s tujim jezikom to doseči? — H koncu pa ne moremo zamolčati tudi tega, da se več v šolstvu izvedenih mož, katere sicer ne moremo šteti med naše prijatelje, začnajo gnusiti nad tem počenjanjem z ljudsko šolo.

Razne vesti.

* (Moč prazne vere.) Koliko vraž se še posebno med priprostim ljudstvom nahaja, naj kaže naslednje. Pri nekem kmet-skem ženitovanju blizu Zagreba so po navadi naj prej ženinu in nevesti napivali, in pri tej priliki je nevestina kupica razpočila. Vsled tega nevesta obledi, in šepče najbližje sedečemu na uho: „Jaz bodem kmalu umrla.“ In nič več je nij moglo oprostiti vedne otožnosti in črez nekaj mesecev je bila kakor senca. Zdravnik si je prizadeval, kar je vedel in znal — vse zastonj; na zadnje pa pravi, da le vraža jo more zopet rešiti. Našli so sredstvo. Ker je bil ravno Silvestrov večer, vzame mož praznoverne žene toliko polen, kolikor je bilo osob v hiši, zapiše na vsako prvo črko imena in vpraša ženo, ali jej je znano, kaj hoče storiti. Ona reče, da tisti, katerega poleno se po noči prevrže, mora prihodnje leto ednim ali drugim načinom priti iz hiše. Prvo jutro 1873 l. napoči, žena celo plašna in radovedna tihotapi na vse zgodaj na dvorišče, in glej! hlapčevo poleno „M.“ leži prevrženo na tleh. Nepopisljivo

srečna leti žena v izbo in kliče: „Joso, ne bom še umrla!“ Od tistega časa je postala zopet vesela, ozdravljena je in ne vede ima se zahvaliti svojemu možu, ki je po noči nalašč hlapčevo poleno prevrgel.

* (Kolera.) Na Gališkem je izmed 312 kolernih 87, na Češkem med 33 17, na Moravskem med 7 eden in v Šleziji med 58 18 umrlo.

Narodno-gospodarske stvari.

— Predilska železnica. Finančni minister se dogovarja z južno-železniškim društvom, da bi ono privolilo nadaljevanje obroka, kateri poteče koncem tega leta in po katerem se nobena konkurenčna črta južne železnice ne sme zidati brez njenega dovoljenja. To postopanje ministerstva dokazuje, da se niti predilska, niti loška železnica letos še ne bode privolila. Rothschild-ov upljiv je res vsegamogočen, ako se to zgodi.

— Železnica Novi-Dunaj. Trgovinski minister je državnemu zboru predložil načrt te železnice. Kje bode šla po slovenski meji, še nij določeno.

Opomenica.

Konkurzi: Učiteljska služba v Zalemlogu, do 16. aprila; pri okr. šol. svetu v Kranji. — Pri okr. sodnji v Novem mestu, služba oficijala, 600 gl., do 12. aprila. — V Kranjski gori mesto okrajnega ravnatelja, 200 gl., do 30. aprila.

Eksekutivne dražbe 1. aprila: Zavašnikovo pos., 1064 gld. 90 kr., v Kamniku. — Stražišarjevo, 1430 gld., Janičičevo, 1950 gl. in Žnidaržičevo, 450 gl., v Loži. — Hočavarjevo, 410 gl., v Črnomlju. — 2. aprila: Romančičevo, 440 gl. in Blutovo, 363 gl., v Črnomlju. — Žitnikovo, 1872 gld., v Velikih Laščah. — Šterlevo, 1500 gld., v Loži. — Novakovo, 400 gl. 80 kr., v Ljubljani. — Kukovčev, 4850 gl., v Ptui. — Počanovo, 1920 gl. in Fervegovo, 2091 gl. 79 kr., v Celji. — g. Verksovačevo, 12.648 gld., na Vranskem. — Vagrerjeva vinogradska posestva, 11.239 gl., v Lahovci in Serovineh.

Dunajska borsa 28. marca.

(Izvirno poročilo.)

Enotni drž. dolg v bankovcih	70 gld.	70	kr.
Enotni drž. dolg v srebru	73	35	„
1860 drž. posojilo	104	—	„
Akcije narodne banke	967	—	„
Kreditne akcije	337	25	„
London	109	—	„
Napol.	8	70	„
C. k. cekini	—	—	„
Srebro	107	90	„

Koncipijenta

sprejemem, ki more vstopiti dne 1. maja t. l. v mojo pisarnico, in ki ima že konči enoletno, po postavi veljavno vajo.

Advokat Dr. Janko Sernec,
(82—3) v Mariboru.

Organist,

ki zamore več posebno priporočilnih spričeval predložiti in je samec, išče službo organista. Dotične ponudbe in vprašanja naj se blagovoljno do 10. aprila t. l. pošiljajo na **Rečico** pod črkami **J. Z.**, zadnja pošta **Prassberg.** (94—2)

Tuji.

27. marca.

Europa: Stenovic z gospo in sinom iz Zagorja. — Pri **Elefantu:** Dörr iz Varaždina. — Kola iz Reke. — Ovin iz Radoljce. — Lerch s sinom — Sainspach. — Gruber iz Maribora. — Friehebacher iz Dunaja. — Toman iz Kamne gor. — Prinz od sv. Petra. — Karšin. — Pri **Maliči:** Östreicher iz Dunaja. — König iz Kočevja. — Hoffmann iz Pešte. — Pri **Zamoreci:** Kerzišnik — Auritz. — Weitzer iz Zgoša. — Kolarič iz Konovic.

Epileptičen krč ali božjast

zdravi pismeno poseben zdravnik za božjast **Dr. O. Killisch,** Berlin, Luisenstrasse 45. (255—32)
Pričujoče ima črez tisoč bolnikov v ozdravljenji.